

Zemkopības ministrijas lēmums Nr. 4.1-12e/9

Rīgā 2025. gada 17. decembrī

Par zvejas, makšķerēšanas un zemūdens medību papildu regulējumu Baltijas jūrā 2026. gadā

Aprakstošā daļa

Saskaņā ar Zvejniecības likuma 5. panta trešo daļu Zemkopības ministrija (turpmāk - ministrija) zvejniecību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizē valstij piederošo zvejas tiesību izmantošanu teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos, kā arī savas kompetences ietvaros citu Eiropas Savienības dalībvalstu ūdeņos un starptautiskajos ūdeņos, kuros Latvijas Republikai ir iedalīta nozvejas kvota, vai trešo valstu ūdeņos, ar kurām Eiropas Kopienai ir noslēgti nolīgumi zivsaimniecības jomā.

Zvejniecības likuma 3. panta otrajā daļā ir noteikts, ka zivju resursus pārvalda, pamatojoties uz to pētniecību, ekspertu novērtējumu un zinātniski pamatotām rekomendācijām. Savukārt Zvejniecības likuma 5. panta otrajā daļā ir noteikts, ka zivju resursu uzskaiti, novērtēšanu, zinātniski pamototu rekomendāciju izstrādi un zivsaimniecisko ekspertīzi pēc valsts, pašvaldības vai juridisko personu pasūtījuma veic valsts zinātniskais institūts "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR"" (turpmāk - institūts) vai citas juridiskās personas, kuru statūtos ir paredzēts šāds darbības virziens un kuru pētījumu rezultātus un atzinumus izvērtē institūts.

Zvejniecības likuma 16. panta pirmā daļa paredz, ka ministrija, lai nodrošinātu zivju resursu saglabāšanu un aizsardzību, pamatojoties uz Eiropas Savienības (turpmāk - ES) tiesību aktu prasībām, kā arī zinātniskajām vai Dabas aizsardzības pārvaldes rekomendācijām, pēc saskaņošanas ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju (šobrīd - Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministriju) var noteikt zvejas, makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību tiesību izmantošanu regulējošus pasākumus uz konkrētu laiku, ierobežot vai pilnīgi apturēt šo tiesību izmantošanu atsevišķos ūdeņos vai to daļā un ierosināt, lai ūdeņos un tauvas joslā tiek pārtraukta tāda darbība, kas negatīvi ietekmē ūdeņu hidroloģisko režīmu, piesārņo ūdeņus vai tauvas joslu, maina ūdens līmeni ūdenstilpē vai rada citus zivju resursiem nelabvēlīgus apstākļus, kā arī noteikt zivju un vēžu ieguvī regulējošus un limitējošus pasākumus ūdeņos vai to daļā, kur tiek veikta zveja zivju atražošanas valsts iepirkuma vajadzībām.

Padomes 2025. gada 1. decembra *Regula (ES) 2025/2454, ar ko uz 2026. gadu nosaka konkrētu zivju krājumu un zivju krājumu grupu zvejas iespējas, kuras piemērojamas Baltijas*

jūrā, un attiecībā uz konkrētām citos ūdeņos piemērojamām zvejas iespējām groza Regulu (ES) 2025/202 (turpmāk - Padomes regula (ES) 2025/2454) 2026. gadā paredz:

1) mencas specializētās zvejas liegumu Baltijas jūrā (arī Rīgas līcī), izņemot mencu nejaušu piezveju citu sugu komerczvejā, kā arī mencas atpūtas zvejas (Latvijā tā ietver pašpatēriņa zveju, makšķerēšanu un zemūdens medības) liegumu Baltijas jūrā (arī Rīgas līcī), izņemot mencu nejaušu piezveju citu sugu atpūtas zvejniecībā Baltijas jūras (arī Rīgas līča) 27.-

32. apakšrajonā. Atbilstoši šīs regulas nosacījumiem Latvijai mencas piezvejas kvota Baltijas jūras (arī Rīgas līča) 25.-32. apakšrajonā (Austrumbaltijas menca) 2026. gadā noteikta 37 tonnu apmērā, savukārt mencas piezvejas kvota Baltijas jūras 22.-

24. apakšrajonā (Rietumbaltijas menca) 2026. gadam ir noteikta 10 tonnu apmērā;

2) pelagisko sugu krājumu zvejas ar aktīviem zvejas rīkiem aizliegumu apgabalos tālāk par 12 jūras jūdēm no bāzes līnijām 25.-27., 28.2., 29. un 32. apakšrajonā no 1. maija līdz 31. jūlijam, lai uzlabotu brētliņas nārsta iespējas. Latvijai brētliņu nozvejas kvota Baltijas jūras 22.-32. apakšrajonā 2026. gadam ir noteikta 27942 t apmērā;

3) lašu specializētās zvejas aizliegumu Baltijas jūrā (arī Rīgas līcī) un aizliegumu zvejas veikšanai ar āķu jedām jūras ūdeņos, kas ir tālāk nekā četru jūras jūdžu attālumā no bāzes līnijām, kā arī lašu ieguves ierobežojumu atpūtas zvejā, ļaujot paturēt lomā tikai vienu iepriekš no audzētavām izlaistu lasi ar nogrieztu taukspuru. Kad nozvejots pirmais laša īpatnis, kam nogriezta taukspura, atpūtas zvejnieks uz atlikušo dienas daļu laša zveju pārtrauc. Latvijai lašu piezvejas kvota 22.-31. apakšrajonā 2026. gadam ir noteikta 3366 gab. apmērā.

Ievērojot izveidojušos kritisko situāciju mencu zvejā un Padomes regulā (ES) 2025/2454 noteikto nelielo mencu piezvejas kvotas apjomu, lai saglabātu Latvijas zvejniekiem reņģu, brētliņu, plekstu un citu sugu zvejas iespēju izmantošanu Baltijas jūrā, ministrija secina, ka ir nepieciešams paredzēt papildu nosacījumus Latvijai noteiktās ļoti ierobežotās mencu piezvejas kvotas izmantošanai 2026. gadā. Turklāt, ņemot vērā lašu specializētās zvejas aizliegumu Baltijas jūrā (arī Rīgas līcī), ir nepieciešams ieviest papildu regulāciju arī taimiņu zvejā, kurā nav iespējams izvairīties no lašu piezvejas, kā arī noteikt lomā paturamo lašu ierobežojumu (viens lasis ar nogrieztu taukspuru) pašpatēriņa zvejā, makšķerēšanā un zemūdens medībās.

Zivsaimniecības konsultatīvā padome (turpmāk - ZKP), kas izveidota, pamatojoties uz Ministru kabineta 2005. gada 25. janvāra noteikumiem Nr. 62 "Zivsaimniecības konsultatīvās padomes nolikums", ir atbalstījusi ministrijas priekšlikumus zvejas papildu regulācijas pasākumiem Baltijas jūrā 2026. gadā (ZKP 2025.gada 8. decembra lēmuma elektroniskās saskaņošanas protokols Nr. 4.2-8e/5/2025).

Secinājumu daļa

I. Mencu piezveja jūras piekrastē

Saskaņā ar Zvejniecības likuma (turpmāk - Likums) 11. panta ceturto daļu Latvijas Republikai iedalītais kopējais pieļaujamais nozvejas apjoms tiek sadalīts zvejai Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes ūdeņos un zvejai aiz piekrastes ūdeņiem. Likuma 11. panta ceturtais daļas 4. punkts paredz, ka mencu zvejai piekrastes ūdeņos Baltijas jūras Austrumu daļā (Austrumbaltijas menca) iedala ne mazāk par trīs procentiem no Latvijai pieejamām kopējām mencu zvejas iespējām šajos ūdeņos. Savukārt ūdeņu dalījums piekrastes ūdeņos un ūdeņos aiz piekrastes ūdeņiem tiek noteikts atbilstoši Ministru kabineta 2007. gada 2. maija noteikumiem Nr. 296 "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos" (turpmāk arī - MK noteikumi Nr. 296).

Padomes regulā (ES) 2025/2454 2026. gadā paredzēts mencu specializētās zvejas liegums Baltijas jūras (arī Rīgas līča) 25.-32. apakšrajonā, un tas attiecas arī uz visiem Latvijas piekrastes ūdeņiem.

Atbilstoši MK noteikumu Nr. 296 6.4. apakšpunktā noteiktajam zvejnieki, kas saņēmuši speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai zvejniecībā piekrastes ūdeņos, drīkst ar tīkliem zvejot plekstes arī Latvijas teritoriālo ūdeņu daļā, kas atrodas dziļāk par piekrastei noteiktajiem 20 metriem.

Tā kā piekrastes ūdeņos pārsvarā notiek jaukta tipa nespecializēta zveja un nav iespējams izvairīties no attiecīgā sezonā piekrastē sastopamām mencām, 2026. gadā mencu piezvejas limitu piekrastes zvejai būtu lietderīgi noteikt 18 tonnu apmērā no Latvijai Padomes regulā (ES) 2025/2454 paredzētās kopējās mencu piezvejas kvotas Baltijas jūras (arī Rīgas līča) 25.-32. apakšrajonā (37 tonnas). Ar to tiktu samazināts risks potenciālai zvejas aizliegšanai piekrastē, ja pilnībā tiktu izsmelts noteiktais mencu piezvejas apjoms.

Atbilstoši Padomes regulas (ES) 2025/2454 7. panta regulējumam no 1. maija līdz 31. augustam Baltijas jūras 25. un 26. apakšrajonā, zvejojot piekrastes ūdeņos ar kuģiem, kuru garums ir mazāks nekā 12 metri, zvejniekam ir jānodrošina kontroles iestādēm iespēja jebkurā laikā uzraudzīt to zvejas darbības. Piekrastes ūdeņi 26. apakšrajonā pieļaujas pie Dienvidkurzemes novada teritorijas daļas (uz dienvidiem no Liepājas valstspilsētas) un pie Liepājas valstspilsētas.

Tādējādi attiecīgajos ūdeņos ir obligāti jānodrošina kuģa (laivas) zvejas darbību uzraudzības prasības, jo citādi atbilstoši Padomes regulai (ES) 2025/2454 attiecīgo pašvaldību teritoriju piekrastes ūdeņos minētajā laika periodā vispār nav pieļaujamas tāda kuģa (laivas) darbības, ko nav iespējams uzraudzīt jebkurā laikā.

Lai būtu iespējams sekot līdzi piezvejoto mencu apjomam piekrastes ūdeņos, rūpnieciskās zvejas tiesību nomniekiem, kas nodarbojas ar komerczveju piekrastes ūdeņos (turpmāk - komerczvejnieki), 2026. gadā būtu lietderīgi noteikt līdzīgas papildu prasības, kādas tās bija noteiktas 2024. un 2025. gadā.

No tā izriet, ka komerczvejniekiem, kas zvejo pie Dienvidkurzemes novada daļas, kas atrodas uz dienvidiem no Liepājas valstspilsētas, un Liepājas valstspilsētas administratīvajai teritorijai piegulošajos piekrastes ūdeņos vai zvejo plekstes tālāk aiz šo pašvaldību teritoriju piekrastes ūdeņiem, būtu nosakāmi sekojoši papildu pienākumi:

1) ja, izceļot zvejas rīkus, konstatē, ka mencas piezveja sasniedz 10 procentus vai vairāk no kopējā visu zivju nozvejas apjoma, nākamajā reizē zvejas rīkus ievieto ne tuvāk kā divu jūras jūdžu attālumā no vietas, kurā konstatēta lielāka apjoma mencu piezveja, vai atsāk zvejas darbības tajā pašā vietā ne ātrāk kā 72 stundas pēc zvejas rīku izcelšanas;

2) ja no 2026. gada 1. maija līdz 31. augustam izceļot zvejas rīkus, konstatē, ka mencas piezveja sasniedz 10 procentus vai vairāk no kopējā visu zivju nozvejas apjoma, piekrastes zvejas žurnāla piezīmju laukā ieraksta datumu un zvejā izmantoto zvejas rīku izvietotā vietas vienu vidējo ģeogrāfisko koordinātu, ievērojot šādus papildu nosacījumus:

a) zvejojot ar murdiem un stāvvadiem, ja vairāki rīki atrodas netālu cits no cita, kopā ar ģeogrāfisko koordinātu jānorāda arī izvietoto rīku skaits;

b) zvejojot ar tīklu jedām, jāsniedz viena vidējā ģeogrāfiskā koordināta katrai jeda;

c) ja individuāli zvejas rīki vai vairāku zvejas rīku grupas (viena veida zvejas rīki, kas izvietoti grupā nelielā attālumā cits no cita), atrodas tādā attālumā cita no citas, kas pārsniedz vienu jūras jūdzi, norāda atsevišķi katras attiecīgo zvejas rīku vai zvejas rīku grupu izvietojuma vietas vidējās ģeogrāfiskās koordinātas.

Tāpat 2026. gadā, analogi kā bija noteikts 2024. un 2025. gadā, piekrastes komerczvejā izmantotajam mencu piezvejas apjomam sasniedzot 80 % no piekrastei rezervētā kopējā mencu piezvejas apjoma, un, ja nav iespējams pārdalīt mencu piezvejas papildu apjomu piekrastes zvejai no citiem zvejas segmentiem, turpmākā zveja ar zivju tīkliem, kuru linuma acs izmērs ir 80-130 mm, Dienvidkurzemes novadam un Liepājas valstspilsētas administratīvajai teritorijai piegulošajos piekrastes ūdeņos ir apturama. Savukārt zveja ar visu linuma acs izmēru zivju tīkliem ir apturama, ja piekrastes komerczvejā izmantotais mencu piezvejas apjoms sasniedz 95 % no piekrastei noteiktā kopējā mencu piezvejas apjoma. Šajos gadījumos ministrija sniegtu paziņojumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" par mencu piezvejas apjoma 80 % un 95 % līmeņa sasniegšanu un zvejas ar attiecīga linuma acs izmēra zivju tīkliem apturēšanu attiecīgajos piekrastes ūdeņos.

II. Mencu piezveja aiz jūras piekrastes ūdeņiem

Ievērojot Latvijai pieļaujamo Austrumbaltijas mencu piezvejas apjomu, kā arī Rietumbaltijas mencu piezvejas apjomu, komerczvejniekiem, zvejojot aiz piekrastes ūdeņiem, 2026. gadā būtu jāievēro šādi papildu nosacījumi, kas ir identiski 2024. un 2025. gadā noteiktajiem nosacījumiem:

1) ja, zvejojot reņģes un brētliņas Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā aiz piekrastes ūdeņiem (izņemot Rīgas līci 28.1. apakšrajonā) un izceļot zvejas rīkus, konstatē, ka mencas piezveja pārsniedz vienu procentu no kopējās visu zivju nozvejas apjoma, nākamajā reizē zvejas rīkus ievieto ne tuvāk kā 10 jūras jūdžu attālumā virzienā uz ziemeļiem no vietas, kurā konstatēta lielāka apjoma mencu piezveja, vai atsāk zvejas darbības tajā pašā vietā ar jebkuru no uzņēmuma zvejā izmantojamiem kuģiem ne ātrāk kā 72 stundas pēc zvejas rīku izcelšanas;

2) plekstu zvejā Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā aiz piekrastes ūdeņiem (izņemot Rīgas līci 28.1. apakšrajonā) jāievēro pieļaujamā mencu piezvejas proporcija - viena tonna mencu uz 5,67 tonnām plekstu. Tā kā zvejas specifikas dēļ minēto proporciju katrā zvejas rīka pacelšanas reizē nebūtu iespējams ievērot, tā būtu attiecināma summāri uz katru no 2026. gada pusgadiem, t.i., mencu piezveja plekstu kopējā nozvejā sešos mēnešos nedrīkst summāri pārsniegt noteikto proporciju. Ja proporcija tiktu pārsniegta, pret komerczvejnieku būtu jāpiemēro soda sankcijas. Savukārt, ja zvejniecības uzņēmums, izmantojot starptautisko zvejas iespēju apmaiņu, rod iespēju apmainīt tam iedalīto citu zivju sugu zvejas limitu pret mencu piezvejas iespējām Baltijas jūras Austrumu daļā un ar to nodrošina Latvijas kopējā mencu piezvejas kvotas apjoma palielināšanu Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā, attiecīgajam uzņēmumam var tikt palielināta maksimāli pieļaujamā mencu piezvejas proporcija plekstu zvejā Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā, bet ne vairāk kā līdz vienai tonnai mencu uz 2,5 tonnām plekstu, papildus nosakot maksimāli pieļaujamo nozvejojamo plekstu daudzumu, kas var tikt iegūts ar šādu mencu piezvejas proporciju, ņemot vērā zvejniecības uzņēmuma iemainīto mencu piezvejas apjomu;

3) plekstu zvejā Baltijas jūras 22.-24. apakšrajonā jāievēro pieļaujamā mencu piezvejas proporcija - viena tonna mencu uz 5,67 tonnām plekstu. Mencu piezveja plekstu kopējā nozvejā 2026. gada katros sešos mēnešos (pusgadā) nedrīkst summāri pārsniegt noteikto proporciju.

Turklāt, lai nepārsniegtu Latvijai 2026. gadam noteikto Austrumbaltijas mencu piezvejas kvotas kopējo apjomu Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā, Austrumbaltijas mencu piezvejas apjomu attiecīgajiem zvejas segmentiem, zvejojot aiz jūras piekrastes ūdeņiem jāparedz: reņģu un brētliņu zvejai - 2 tonnas un plekstu zvejai - 17 tonnas.

III. Mencu piezvejas apjoma izmantošana

Ja kādā no zvejas segmentiem rezervētais Austrumbaltijas mencu piezvejas apjoms tiktu pilnībā izmantots, ministrija izvērtēs situāciju un, konsultējoties ar zvejniecības nozares pārstāvjiem, izskatīs iespējas iedalīt mencu piezvejas papildu apjomu attiecīgajam zvejas segmentam, pārdalot apjoma daļu no citiem zvejas segmentiem, kuros rezervētais mencu piezvejas apjoms netiktu pilnībā izmantots. Ja tas nebūs iespējams, attiecīgā zvejas segmenta zveja, kurā mencu piezvejas apjoms ir pilnībā izmantots, 2026. gadā tiktu apturēta.

Ja 2026. gadā pilnībā tiks izmantota Latvijai noteiktā kopējā mencas piezvejas kvota (37 tonnas), Latvijai saskaņā ar Padomes regulas (ES) 2025/2454 nosacījumiem līdz 2026. gada 31. decembrim nāksies aizliegt jebkura veida zveju Baltijas jūrā un Rīgas līcī, ja tajā aiz piekrastes ūdeņiem vai piekrastes ūdeņos potenciāli var tikt piezvejots jebkāds mencu apjoms.

IV. Lašu piezvejas papildu nosacījumi

Padomes regulā (ES) 2025/2454 noteikts lašu specializētās zvejas aizliegums, kā arī paredzēts aizliegums zvejojot ar āķu jedām tālāk nekā četru jūras jūdžu attālumā no bāzes līnijām. Lai kaut daļēji kompensētu ar lašu specializētās zvejas aizliegumu saistīto zvejas iespēju zaudējumu komerczvejniekiem, kas zvejoja lašus Baltijas jūrā aiz piekrastes ūdeņiem, tiem komerczvejniekiem, kas līdz 2022. gadam ir zvejojuši lašus aiz piekrastes ūdeņiem, jā saglabā 2026. gadā iespēju veikt specializēto taimiņu zveju ar limitētu āķu (ne vairāk kā 1000 gab. uz vienu zvejas kuģi) un noenkurotu tīklu jēdu (ne vairāk kā četri km tīklu uz vienu zvejas kuģi) daudzumu ūdeņos, kas atrodas līdz četru jūras jūdžu attālumam no bāzes līnijas, paredzot tiem atļauju piezvejot arī lašus.

Taimiņu zvejā 2026. gadā papildus būtu jāievēro šādi nosacījumi:

- 1) tīkla linuma acs izmēram ir 140-180 mm un tīkla augstums nepārsniedz 10 m;
- 2) tīklu jēda abos galos ir noenkurota, un to nedrīkst pielietot kā grunts tīklu zvejas rīku, kas uzsēdināts uz grunts.

Veicot taimiņu specializēto zveju, ir jāievēro arī MK noteikumu Nr.296 10.5.1. un 23.2.3. apakšpunktu prasības, kas nosaka, ka āķu jēdas un tīklu jēdas aizliegts izvietot tuvāk par 100 m no krasta, un taimiņu un lašu piezveja aizliegta no 1. oktobra līdz 15. novembrim.

V. Mencu un lašu atpūtas zvejas ierobežojumi

Ar Padomes regulu (ES) 2025/2454 2026. gadā noteikts mencas ieguves aizliegums atpūtas zvejā Baltijas jūrā (arī Rīgas līcī) 22.-32. apakšrajonā. Savukārt veicot citu zivju sugu atpūtas zveju Baltijas jūras 27.-32. apakšrajonā atļauts lomā paturēt nejauši piezvejotu mencu. Vienlaikus Ministru kabineta 2015. gada 2. decembra noteikumu Nr. 800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi" (turpmāk - MK noteikumi Nr. 800) 16.8. apakšpunktā makšķerniekiem un zemūdens medniekiem ir atļauts paturēt lomā piecas mencas, savukārt MK noteikumu Nr. 296 22.5. apakšpunktā paredzēts, ka mencu piezveja piekrastē pašpatēriņa zvejā ir līdz 10 procentiem no kopējās visu zivju nozvejas.

Tāpat ar Padomes regulu (ES) 2025/2454 2026. gadā noteikts lašu ieguves ierobežojums atpūtas zvejā Baltijas jūrā, kas atļauj lomā paturēt tikai vienu iepriekš no audzētavām ūdeņos ielaistu lasi ar nogrieztu taukspuru. Savukārt MK noteikumu Nr. 800 16.5. apakšpunktā atļauts makšķerniekiem un zemūdens medniekiem paturēt lomā vienu lasi neatkarīgi vai tas ir ar nogrieztu vai nenogrieztu taukspuru. Turklāt ar MK noteikumiem Nr. 296 pašpatēriņa zvejā nozvejājamo lašu skaits netiek ierobežots.

Tas nozīmē, ka uz 2026. gadu, lai nodrošinātu Padomes regulas (ES) 2025/2454 norādīto prasību izpildi, būtu piemērojama atkāpe no iepriekšminētajiem Ministru kabineta noteikumiem un Baltijas jūras un Rīgas līča ūdeņos būtu jānosaka, ka visas makšķerēšanā noķertās mencas nevar tikt paturētas lomā un tās ir jāatbrīvo, kā arī zemūdens medībās menca nedrīkst būt zemūdens medību objekts. Tāpat arī veicot pašpatēriņa zveju Baltijas jūras 26. apakšrajonā, visas noķertās mencas būtu jāatbrīvo, savukārt veicot pašpatēriņa citu sugu zveju Baltijas jūras 28.2. apakšrajona ūdeņos (uz ziemeļiem no Dienvidu mola Liepājā) un Rīgas līcī (28.1. apakšrajons), lomā būtu atļauts paturēt nejauši piezvejtās mencas.

Tāpat būtu jānosaka, ka pašpatēriņa zvejā vai makšķerēšanā noķertie savvaļas laši (ar nenogrieztu taukspuru) nekavējoties jāatlaiž atpakaļ jūrā, izņemot gadījumus, ja tiek noķerts viens audzētavā audzēts un ūdeņos ielaists lasis ar nogrieztu taukspuru. Viens pašpatēriņa zvejnieks, makšķernieks vai zemūdens mednieks drīkst paturēt ne vairāk kā vienu lasi dienā, kuram ir nogriezta taukspura. Turklāt zemūdens medībās pirms šāviena izdarīšanas zemūdens medniekam ir jāpārliedzinās, ka lasis ir ar nogrieztu taukspuru. Pēc tam, kad ir noķerts pirmais laša īpatnis, kuram ir nogriezta taukspura, pašpatēriņa zvejnieks, makšķernieks vai zemūdens mednieks pārtrauc laša ieguvi uz atlikušo dienas daļu.

VI. Lašu piezvejas kvotu starptautiskā apmaiņa

Nemot vērā biedrības "Latvijas Zivsaimnieku asociācija" 2025. gada 30. oktobra vēstuli Nr. 01-01/10 "Par lašu piezvejas kvotas pārvaldību un starptautiskās apmaiņas iespējām

Baltijas jūrā 2026. gadā", kurā biedrība lūdz atļaut lašu zvejas iespēju daļēju apmaiņu uzņēmumu līmenī jau gada sākumā un atlikušo, nenozvejoto daļu uzņēmumu līmenī atļaut apmainīt no 2026. gada 1. oktobra, kā arī, saglabājot 2026. gadam pietiekošu kvotas piezvejas apjomu, kas atbilstu pēdējos gados piezveidotajam lašu daudzumam, būtu nosakāms, ka:

1) ministrija var veikt lašu un/vai Rietumbaltijas mencu starpvalstu apmaiņas pret brētliņu un reņģu vai Austrumbaltijas mencu zvejas iespējām valsts līmenī, iepriekš veicot konsultācijas ar nevalstiskajām organizācijām, kuras pārstāv tos zvejas uzņēmumus, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem, kā arī tos uzņēmumus, kas zvejo piekrastes ūdeņos, par izdevīgākajām attiecīgo zivju sugu apmaiņas proporcijām;

2) ja ministrija nebūs radusi iespēju nodrošināt lašu piezvejas kvotu apmaiņu starpvalstu līmenī, piezvejas kvotas daļa 1859 gab. lašu apmērā (no kopējās kvotas 3366 gab.) var tikt nodota zvejas uzņēmumu ierosinātajām starpvalstu zvejas iespēju apmaiņām uzņēmumu līmenī jau 2026. gada sākumā, ievērojot šādus nosacījumus:

- zvejas uzņēmums iesniedz ministrijai izvērtēšanai iesniegumu par lašu zvejas iespēju starpvalstu apmaiņu piedāvājumiem uzņēmumu līmenī;

- ministrija ar nevalstiskajām organizācijām, kas pārstāv tos zvejas uzņēmumus, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem un zvejas uzņēmumus, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem konsultējas par zvejas iespēju apmaiņas nosacījumiem;

- ministrija ievēro nosacījumu, ka zvejas iespēju sadalē turpmākajiem periodiem netiek ņemti vērā zvejas uzņēmumu starptautisko apmaiņu rezultātā iegūtie papildu citu zivju sugu (brētliņu, reņģu) nozvejas apjoma limiti;

3) atlikusī, neizmantotā lašu piezvejas kvotas daļa, pēc kvotas apguves līmeņa izvērtējuma, var tikt nodota zvejas uzņēmumu ierosinātajām starpvalstu zvejas iespēju apmaiņām uzņēmumu līmenī no 2026. gada 1. oktobra, ievērojot tādus pašus nosacījumus, kā uzņēmumu ierosinātām starpvalstu zvejas iespēju apmaiņām gada sākumā.

Atbilstoši Zvejniecības likuma 16. panta pirmajai daļai ministrija priekšlikumu par zvejas makšķerēšanas un zemūdens medību papildu regulējumu Baltijas jūrā 2026. gadā iesniedza saskaņošanai Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijā un 2025. gada 15. decembrī saņēma Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas saskaņojumu Nr. 1-13/6022.

Nolēmumu daļa

Ievērojot iepriekšminēto, kā arī Zvejniecības likuma 5. panta otro un trešo daļu un 16. panta pirmo daļu, ministrija

nolemj:

Attiecībā uz mencu piezvejas izmantošanas nosacījumiem 25.-32. apakšrajonā un 22.-24. apakšrajonā 2026. gadā.

1. Mencu piezvejas apjomu no Latvijai noteiktās Austrumbaltijas mencas (25.-32. apakšrajonā) kopējās piezvejas kvotas (37 tonnas) 2026. gadā rezervēt attiecīgiem zvejas segmentiem šādā apmērā:

1.1. komerczvejai piekrastes ūdeņos - 18 tonnas;

1.2. reņģu un brētliņu zvejai aiz jūras piekrastes ūdeņiem - 2 tonnas;

1.3. plekstu zvejai aiz jūras piekrastes ūdeņiem - 17 tonnas.

2. Noteikt šādus papildu pienākumus komerczvejniekiem, kas zvejo Dienvidkurzemes novada daļā, kas atrodas uz dienvidiem no Liepājas valstspilsētas, un Liepājas valstspilsētas administratīvajai teritorijai piegulošajos piekrastes ūdeņos vai atbilstoši zvejas noteikumos atļautajiem nosacījumiem zvejo plekstes aiz attiecīgajai administratīvajai teritorijai piegulošajiem piekrastes ūdeņiem (saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 2. maija noteikumu Nr. 296 "Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos" 6.4. apakšpunktā noteikto kārtību):

2.1. ja, izceļot zvejas rīkus, konstatē, ka mencas piezveja sasniedz 10 procentus vai vairāk no kopējā visu zivju nozvejas apjoma, nākamajā reizē zvejas rīkus ievieto ne tuvāk kā divu jūras jūdžu attālumā no vietas, kurā konstatēta lielāka apjoma mencu piezveja, vai atsāk zvejas darbības tajā pašā vietā ne ātrāk kā 72 stundas pēc zvejas rīku izcelšanas;

2.2. no 2026. gada 1. maija līdz 31. augustam, ja, izceļot zvejas rīkus, konstatē, ka mencas piezveja sasniedz 10 procentus vai vairāk no kopējā visu zivju nozvejas apjoma, piekrastes zvejas žurnāla piezīmju laukā ieraksta datumu un zvejā izmantoto zvejas rīku izvietošanas vietas vienu vidējo ģeogrāfisko koordinātu, ievērojot šādus papildu nosacījumus:

2.2.1. zvejojot ar murdiem un stāvvadiem, ja vairāki rīki atrodas netālu cits no cita, kopā ar ģeogrāfisko koordinātu norāda arī izvietoto rīku skaitu;

2.2.2. zvejojot ar tīklu jedām, norāda vienu vidējo ģeogrāfisko koordinātu katrai jedai;

2.2.3. ja individuāli zvejas rīki vai vairāku zvejas rīku grupas (viena veida zvejas rīki, kas izvietoti grupā nelielā attālumā cits no cita), atrodas tādā attālumā cita no citas, kas pārsniedz vienu jūras jūdzi, norāda atsevišķi katras attiecīgo zvejas rīku vai zvejas rīku grupu izvietošanas vietas vidējās ģeogrāfiskās koordinātas.

3. Dienvidkurzemes novada un Liepājas valstspilsētas administratīvās teritorijas piegulošajos piekrastes ūdeņos apturēt komerczveju ar:

3.1. zivju tīkliem, kuru linuma acs izmērs ir 80-130 mm, ja piekrastes komerczvejā izmantotais mencu piezvejas apjoms sasniedz 80 % no piekrastei šī lēmuma 1. punktā noteiktā kopējā mencu piezvejas apjoma un ja nav iespējams pārdalīt mencu piezvejas papildu apjomu piekrastes zvejai no citiem zvejas segmentiem;

3.2. visu linuma acs izmēru zivju tīkliem, ja piekrastes komerczvejā izmantotais mencu piezvejas apjoms sasniedz 95 % no piekrastei šī lēmuma 1. punktā noteiktā kopējā mencu piezvejas apjoma un ja nav iespējams pārdalīt mencu piezvejas papildu apjomu piekrastes zvejai no citiem zvejas segmentiem.

Šajos gadījumos ministrija sniedz paziņojumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" par mencu piezvejas apjoma 80 % un 95 % līmeņa sasniegšanu un zvejas ar attiecīga linuma acs izmēra zivju tīkliem apturēšanu attiecīgajos piekrastes ūdeņos.

4. Ja, izceļot zvejas rīkus reņģu un brētliņu komerczvejā aiz piekrastes ūdeņiem Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā (izņemot Rīgas līča ūdeņos 28.1. apakšrajonā), konstatē, ka mencas piezveja pārsniedz vienu procentu no kopējās nozvejas apjoma, nākamajā reizē zvejas rīkus ievieto ne tuvāk kā 10 jūras jūdžu attālumā virzienā uz ziemeļiem no vietas, kurā konstatēta lielāka apjoma mencu piezveja, vai atsāk zvejas darbības tajā pašā vietā ar jebkuru no uzņēmuma zvejā izmantojamiem kuģiem ne ātrāk kā 72 stundas pēc zvejas rīku izcelšanas.

5. Plekstu komerczvejā Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā aiz piekrastes ūdeņiem (izņemot Rīgas līča ūdeņos 28.1. apakšrajonā) ievēro šādus papildu nosacījumus:

5.1. mencu piezvejas proporcija ir viena tonna mencu uz 5,67 tonnām plekstu, izņemot šī lēmuma 5.2. apakšpunktā paredzētajos gadījumos;

5.2. ja zvejniecības uzņēmums, izmantojot starptautisko zvejas iespēju apmaiņu, rod iespēju apmainīt tam iedalīto citu zivju sugu zvejas limitu pret mencu piezvejas iespējām Baltijas jūras Austrumu daļā un ar to nodrošina Latvijas kopējā mencu piezvejas kvotas apjoma palielināšanu Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā, attiecīgajam uzņēmumam var tikt palielināta maksimāli pieļaujamā mencu piezvejas proporcija plekstu zvejā Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā, bet ne vairāk kā līdz vienai tonnai mencu uz 2,5 tonnām plekstu, papildus nosakot maksimāli pieļaujamo nozvejojamo plekstu daudzumu, kas var tikt iegūts ar šādu mencu piezvejas proporciju, ņemot vērā zvejniecības uzņēmuma iemainīto mencu piezvejas apjomu;

5.3. šī lēmuma 5.1. apakšpunktā norādīto (tostarp saskaņā ar 5.2. apakšpunkta nosacījumiem palielināto) proporciju nepārsniedz, rēķinot uz katru no 2026. gada pusgadiem, t.i., gada katra pusgada sešu mēnešu plekstu kopējā nozvejā mencu piezveja kopā nedrīkst pārsniegt proporcijā noteikto. Ja proporcija ir pārsniegta (skaitot līdz katra attiecīgā pusgada beigu datumam - 30. jūnijam un 31. decembrim), komerczvejniekam var tikt piemērotas soda sankcijas.

6. Plekstu komerczvejā Baltijas jūras 22.-24. apakšrajonā aiz piekrastes ūdeņiem mencu piezvejas proporcija ir viena tonna mencu uz 5,67 tonnām plekstu. Proporciju nepārsniedz, rēķinot uz katru no 2026. gada pusgadiem, t.i., gada katra pusgada sešu mēnešu plekstu kopējā nozvejā mencu piezveja kopā nedrīkst pārsniegt proporcijā noteikto. Ja proporcija ir pārsniegta (skaitot līdz katra attiecīgā pusgada beigu datumam - 30. jūnijam un 31. decembrim), komerczvejniekam var tikt piemērotas soda sankcijas.

7. Kad Latvijai 2026. gadam noteiktā mencu piezvejas kvota Baltijas jūras 25.-32. apakšrajonā (Austrumbaltijas menca) 37 tonnu apmērā tiek pilnībā izmantota, aizliegt komerczveju šajos apakšrajonos Baltijas jūrā un Rīgas līcī gan aiz piekrastes, gan piekrastes ūdeņos attiecībā uz zvejniecībām, kurās potenciāli var tikt piezvejots jebkāds mencu apjoms.

8. Kad Latvijai 2026. gadam noteiktā mencu piezvejas kvota Baltijas jūras 22.-24. apakšrajonā (Rietumbaltijas menca) 10 tonnu apmērā tiek pilnībā izmantota, aizliegt plekstu komerczveju šajos apakšrajonos Baltijas jūrā.

Attiecībā uz papildus regulāciju saistībā ar lašu piezvejas un to ieguves ierobežojumiem komerciālajā zvejā 2026. gadā

9. Komerczvejniekiem, kas līdz 2022. gadam bija zvejojuši lašus aiz piekrastes ūdeņiem, 2026. gadā tiek saglabāta iespēja veikt specializēto taimiņu zveju (ar atļauju piezvejojot lašus), izmantojot limitētu āķu (ne vairāk kā 1000 gab. uz vienu zvejas kuģi) un noenkurotu tīklu jēdū (ne vairāk kā četri km tīklu uz vienu zvejas kuģi) daudzumu, zveju veicot ūdeņos, kas atrodas līdz četrus jūras jūdžu attālumā no bāzes līnijām, no kurām tiek mērīti teritoriālās jūras ūdeņi.

10. Zvejā ar zvejas kuģiem, kuri atbilstoši šī lēmuma 10. punktam zvejo ar noenkurotām tīklu jēdām, ievēro šādus nosacījumus:

10.1. tīkla linuma acs izmērs ir 140-180 mm un tīkla augstums nepārsniedz 10 m;

10.2. tīklu jēda abos galos ir noenkurota un to nedrīkst pielietot kā grunts zvejas rīku, kas uzsēdināts uz grunts.

Attiecībā uz mencu un lašu ieguves ierobežojumiem pašpatēriņa zvejā, maksšķerēšanā un zemūdens medībās 2026. gadā.

11. Noteikt 2026. gadā Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes ūdeņos aizliegumu paturēt lomā mencu pašpatēriņa zvejā un maksšķerēšanā, kā arī aizliegumu iegūt mencu zemūdens medībās. Maksšķerēšanā nejauši noķertās mencas nekavējoši atbrīvojamās un atlaižamas ūdenī, bet zemūdens medībās menca nedrīkst būt zemūdens medību objekts.

12. Pašpatēriņa zvejā lomā ir atļauts paturēt nejauši piezvejotas mencas, tikai zvejojot Baltijas jūras 28.2. apakšrajonā (Latvijas piekrastes ūdeņi uz ziemeļiem no Dienvidu mola Liepājā) un Rīgas līcī (28.1. apakšrajons).

13. Noteikt 2026. gadā, ka pašpatēriņa zvejā, maksšķerēšanā un zemūdens medībās lomā ir atļauts paturēt tikai vienu iepriekš no audzētavas ūdeņos ielaistu lasi ar nogrieztu taukspuru, ievērojot šādus nosacījumus:

13.1. noķertie savvaļas laši ar nenogrieztu taukspuru, kā arī laši ar nogrieztu taukspuru, kas pārsniedz noteikto viena gabala limitu (pašpatēriņa zvejā) ir nekavējoties jāatlaiž atpakaļ jūrā;

13.2. zemūdens medībās pirms šāviena izdarīšanas zemūdens medniekam ir iepriekš jāpārliciecinās, ka lasis ir ar nogrieztu taukspuru;

13.3. pēc tam, kad ir noķerts pirmais laša īpatnis, kuram ir nogriezta taukspura, pašpatēriņa zvejnieks, maksšķernieks vai zemūdens mednieks pārtrauc laša ieguvi uz atlikušo dienas daļu.

Attiecībā uz mencu un lašu piezvejas kvotas pārvaldību un kvotu starptautisko apmaiņu 2026. gadā.

14. Ministrija var veikt Rietumbaltijas mencu un/vai lašu starpvalstu apmaiņas pret citu zivju sugu zvejas iespējām valsts līmenī, iepriekš konsultējoties ar ZKP ietvertajām nevalstiskajām organizācijām, kuras pārstāv tos zvejas uzņēmumus, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem, kā arī tos uzņēmumus, kas zvejo piekrastes ūdeņos, par izdevīgākajām attiecīgo zivju sugu apmaiņas proporcijām.

15. Ja ministrija nebūs radusi iespēju nodrošināt lašu piezvejas kvotu apmaiņu starpvalstu līmenī, piezvejas kvotas daļa 1859 gab. lašu apmērā (no kopējās kvot 3359 gab.) var tikt nodota zvejas uzņēmumu ierosinātajām starpvalstu zvejas iespēju apmaiņām uzņēmumu līmenī, ievērojot šādus nosacījumus:

15.1. zvejas uzņēmums iesniedz ministrijai izvērtēšanai iesniegumu par lašu zvejas iespēju starpvalstu apmaiņu piedāvājumiem uzņēmumu līmenī;

15.2. ministrija ar nevalstiskajām organizācijām, kas pārstāv tos zvejas uzņēmumus, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem, kā arī tiem uzņēmumiem, kas zvejo aiz piekrastes ūdeņiem, konsultējas par zvejas iespēju apmaiņas nosacījumiem;

15.3. ministrija ievēro nosacījumu, ka zvejas iespēju sadalē turpmākajiem periodiem netiek ņemti vērā zvejas uzņēmumu starptautisko apmaiņu rezultātā iegūtie papildu citu zivju sugu (brētliņu, reņģu) nozvejas apjoma limiti.

16. Ja tiek konstatēts, ka pēc šī lēmuma 16. punktā minētās lašu piezvejas kvotas daļas starpvalstu apmaiņas 1859 gab. apmērā vēl paliek pāri neizmantota lašu piezvejas kvotas daļa, kas 2026. gadā vairs netiks nozvejota, šo atlikušo, neizmantoto piezvejas kvotas daļu var nodot zvejas uzņēmumu ierosinātajām starpvalstu zvejas iespēju apmaiņām no 2026. gada 1. oktobra, ievērojot šī lēmuma 16. punktā minētos nosacījumus.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 185. panta ceturtās daļas 2. punktu un Zvejniecības likuma 16. panta sesto daļu, lēmums ir izpildāms ar tā spēkā stāšanās brīdi, un lēmuma apstrīdēšana neaptur tā darbību.

Lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. panta otro daļu un 189. panta pirmo daļu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā, iesniedzot pieteikumu attiecīgajā tiesu namā pēc pieteicēja adreses, mēneša laikā no dienas, kad tas stāties spēkā.

Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmajā daļā noteikts, ka administratīvais akts stājas spēkā, kad tas ir paziņots adresātam. Ievērojot Paziņošanas likuma 11. panta otro un piekto daļu, šis lēmums uzskatāms par paziņotu nākamajā darbdienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".

Zemkopības ministrijas valsts sekretārs *Ģ. Krūmiņš*